

2021 M. BALANDŽIO 21 D. EUROPOS PROKURATŪROS KOLEGIJOS SPRENDIMAS,

KURIUO PRIIMAMOS VEIKLOS GAIRĖS DĖL TYRIMO, BYLŲ
IŠSIREIKALAVIMO POLITIKOS IR BYLŲ NUKREIPIMO, IŠ DALIES
PAKEISTOS 2022 M. VASARIO 7 D. SPRENDIMU NR. 007/2022
IR 2022 M. BIRŽELIO 29 D. EUROPOS PROKURATŪROS
KOLEGIJOS SPRENDIMU NR.026/2022

Europos prokuratūros kolegija,

atsižvelgdama į 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentą (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (toliau – Europos prokuratūros reglamentas), ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį, 25, 26, 27 straipsnius ir 34 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į 2020 m. spalio 12 d. Europos prokuratūros kolegijos priimtas Europos prokuratūros vidaus darbo tvarkos taisykles, ypač į jų 42 ir 57 straipsnius,

atsižvelgdama į būtinybę užtikrinti nuoseklią baudžiamojo persekiojimo politiką ir veiksmingai kovoti su nusikaltimais Europos Sąjungos finansiniams interesams,

atsižvelgdama į Europos vyriausiosios prokurorės pasiūlymą, grindžiamą specialios Europos prokurorų darbo grupės išvadomis,

NUSPRENDĖ:

1 straipsnis

Europos prokuratūros prioritetų ir tyrimų bei baudžiamojo persekiojimo politikos nustatymo gairės nustatytos 1 priede, kuris yra neatskiriama šio sprendimo dalis.

Nebaigtų bylų, susijusių su Europos prokuratūros kompetencijai priklausančiomis nusikalstamomis veikomis, padarytomis po 2017 m. lapkričio 20 d., išsireikalavimo kriterijų gairės nustatytos 2 priede, kuris yra neatskiriama šio sprendimo dalis.

Europos deleguotųjų prokurorų bylų neišsireikalavimo kriterijų gairės nustatytos 3 priede, kuris yra neatskiriama šio sprendimo dalis.

Bylų nukreipimo kompetentingoms nacionalinėms institucijoms gairės nustatytos 4 priede, kuris yra neatskiriama šio sprendimo dalis.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Liuksemburge, 2021 m. balandžio 21 d.

Kolegijos vardu

Laura Codruța KÖVESI
Europos vyriausioji prokurorė

1 PRIEDAS. EUROPOS PROKURATŪROS PRIORITETŲ IR TYRIMŲ BEI BAUDŽIAMOJO PERSEKIOJIMO POLITIKOS NUSTATYMO GAIRĖS¹

Pagal Tarybos reglamento (ES) 2017/1939 (toliau – Europos prokuratūros reglamentas) 24 konstatuojamąją dalį Europos prokuratūros kolegija priima sprendimus strateginiais klausimais, įskaitant Europos prokuratūros prioritetų ir tyrimų bei baudžiamojo persekiojimo politikos nustatymą. Be to, pagal Europos prokuratūros reglamento 9 straipsnio 2 dalį² Kolegija priima sprendimus strateginiais klausimais, visų pirma siekdama užtikrinti Europos prokuratūros baudžiamojo persekiojimo politikos darnumą, veiksmingumą ir nuoseklumą visose valstybėse narėse.

25 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „Europos prokuratūra naudojami savo kompetencija pradėdama tyrimą pagal 26 straipsnį arba nusprenddama pasinaudoti bylos išsireikalavimo teise pagal 27 straipsnį“.

Europos prokuratūra pradeda tyrimą, kai gauna atitinkamos informacijos apie įvykdytą ar vykdomą nusikalstamą veiklą, kurios atžvilgiu ji galėtų būti kompetentinga ir dėl kurios valstybės narės teisminė ar teisėsaugos institucija nepradėjo tyrimo.

Europos prokuratūra gali nuspręsti pasinaudoti bylos išsireikalavimo teise, kai valstybės narės teisminė arba teisėsaugos institucija pradėjo tyrimą dėl nusikalstamos veiklos, kurios atžvilgiu Europos prokuratūra galėtų naudotis savo kompetencija.

Europos prokuratūros vidaus darbo tvarkos taisyklių (toliau – DTT) 40 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad kai informacija tikrinama siekiant išsireikalauti bylą, papildomai įvertinama:

- a. tyrimo pažanga;
- b. tyrimo svarba Europos prokuratūros tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo politikos darnumo užtikrinimo atžvilgiu;
- c. tarpvalstybiniai tyrimo aspektai;
- d. ar yra kokių nors kitų konkrečių priežasčių, iš kurių būtų matyti, kad Europos prokuratūra turi geresnes galimybes tęsti tyrimą.

Atsižvelgdama į tai, Kolegija nustato šias gaires, į kurias Europos deleguotieji prokurorai atsižvelgia nustatydami Europos prokuratūros prioritetus ir tyrimo bei baudžiamojo persekiojimo politiką.

1. Tyrimo pradėjimas

- a) Pagal Europos prokuratūros reglamento 24 straipsnio 1 dalį Sąjungos institucijos, įstaigos, organai bei agentūros ir pagal taikytiną nacionalinę teisę kompetentingos

¹ Šios gairės pateikiamos taip, kaip jos priimtos 2021 m. balandžio 21 d. Europos prokuratūros kolegijos sprendimu Nr. 029/2021 ir iš dalies pakeistos 2022 m. birželio 29 d. Europos prokuratūros kolegijos sprendimu Nr. 026/2022.

² Jei nenurodyta kitaip, čia minimi straipsniai yra Europos prokuratūros reglamento straipsniai.

- valstybių narių valdžios institucijos nepagrįstai nedelsdamos praneša Europos prokuratūrai apie visus nusikalstamus veiksmus, kurių atžvilgiu ji galėtų naudotis savo kompetencija pagal 22 straipsnį bei 25 straipsnio 2 ir 3 dalis. Tai pagrindinis kanalas, kuriuo Europos prokuratūra gali pasinaudoti savo kompetencija ir pradėti tyrimą.
- b) Sąjungos institucijos, įstaigos, organai ir agentūros bei valstybių narių valdžios institucijos yra pagrindiniai pranešimų apie nusikaltimus šaltiniai. Europos prokuratūra taip pat gali gauti tiesioginės informacijos iš kitų šaltinių, pavyzdžiui, fizinių ir juridinių asmenų skundų. Iš tiesų 26 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Europos prokuratūra pradeda tyrimą, kai „yra pagrįstų priežasčių manyti“, kad yra vykdoma ar buvo įvykdyta Europos prokuratūros kompetencijai priskiriama nusikalstama veika, nenurodant jokio konkretaus šaltinio.
 - c) 24 straipsnio 1 dalyje daroma nuoroda į 22 straipsnį ir 25 straipsnio 2 ir 3 dalis, o tai reiškia, kad Europos prokuratūra pirmiausia yra vienintelė kompetentinga institucija, galinti įvertinti, ar ji turėtų naudotis savo kompetencija. Tai apima atvejus, kai Europos prokuratūros ir nacionalinės prokuratūros kompetencija gali sutapti. 24 straipsnio 1 dalyje numatytas tiesiogiai ir išimtinai Europos prokuratūrai skirtas pranešimo apie nusikalstamą veiką perdavimo kanalas, kuriame nacionalinės teisminės institucijos negali dalyvauti kaip vienu metu ar kartu perduodamo pranešimo adresatės. Šiuo atveju Sąjungos institucijos, įstaigos, organai bei agentūros ir pagal taikytiną nacionalinę teisę kompetentingos valstybių narių valdžios institucijos praneša apie nusikalstamą veiką tiesiogiai ir išimtinai Europos prokuratūrai. Pagal 24 straipsnio 1 dalį gautu pranešimu siekiama, kad Europos prokuratūra priimtų sprendimą, ar pasinaudoti savo kompetencija ir pradėti tyrimą, todėl jis adresuojamas tik Europos prokuratūrai.
 - d) Todėl, jei minėtos institucijos apie nusikaltimus pirmiausia ir išimtinai praneš Europos prokuratūrai, nebus trukdoma Europos prokuratūrai naudotis jos prerogatyvomis ir vykdyti tyrimo veiksmus. Taikant šią išimtinę pranešimo tvarką būtų išvengta lygiagrečių tyrimų ir jų neigiamų pasekmių rizikos bei rimtų reglamente numatyto keitimosi informacija mechanizmo trikdžių.
 - e) Minėtos taisyklės nepažeidžia nacionalinių institucijų teisės laiku gauti informaciją bet kuriuo atveju, kai Europos prokuratūra nusprendžia pradėti bylą, nes pagal 25 straipsnio 5 dalį ir 26 straipsnio 7 dalį Europos prokuratūra privalo perduoti šią informaciją.

2. Tyrimo išsireikalavimas

- a) Europos prokuratūra gauna informaciją apie nusikalstamą veiką, kurios atžvilgiu ji galėtų pasinaudoti savo kompetencija, po to, kai valstybės narės teisminė arba teisėsaugos institucija jau pradėjo tyrimą. Ši informacija gaunama pagal 24 straipsnio 2 dalį ir yra susijusi su galimu Europos prokuratūros sprendimu pasinaudoti savo kompetencija pasinaudojant bylos išsireikalavimo teise.
- b) Kaip minėta, kriterijai, kurių reikia laikytis sprendžiant, ar išsireikalauti bylą, dėl kurios nacionalinė institucija jau pradėjo baudžiamąjį tyrimą, skiriasi nuo kriterijų, susijusių su tyrimo pradėjimu.

- c) Kol Europos prokuratūra priims sprendimą dėl bylos išsireikalavimo, nacionalinė institucija vis dar gali atlikti tyrimo veiksmus, nes pagal 27 straipsnio 5 dalį nacionalinė institucija privalo nebevykdyti tolesnių tyrimo veiksmų tik po to, kai Europos prokuratūra pasinaudoja bylos išsireikalavimo teise. Pateikus 24 straipsnio 2 dalyje numatytą informaciją ir prieš Europos prokuratūrai priimant sprendimą dėl bylos išsireikalavimo, nacionalinei institucijai tik neleidžiama priimti jokio sprendimo, kuris gali trukdyti Europos prokuratūrai pasinaudoti bylos išsireikalavimo teise.
- d) Be to, pažymima, kad 24 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad jei tik valstybės narės „kompetentinga teisminė arba teisėsaugos institucija išsiaiškina“, kad jos atliekamas tyrimas yra susijęs su 22 straipsnyje ir 25 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodyta nusikalstama veika, ta institucija apie tai informuoja Europos prokuratūrą. Kadangi Europos prokuratūros kompetencijai priklausančios nusikalstamos veikos nėra išvardytos „baigtiniame nusikalstamų veikų sąrašė“ ir todėl jas ne visada galima iš karto nustatyti, kompetentingai nacionalinei institucijai gali tekti atlikti pirminį vertinimą prieš informuojant Europos prokuratūrą.
- e) Tačiau tik ir išimtinai 24 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais valstybės narės kompetentinga teisminė arba teisėsaugos institucija gali manyti, kad Europos prokuratūra negalėjo pasinaudoti savo kompetencija. Bet kuriuo atveju kompetentinga nacionalinė institucija privalo apie tai informuoti Europos prokuratūrą.
- f) Jei nacionalinė institucija nemano, kad Europos prokuratūra turėtų būti informuota, Europos prokuratūra, gavusi informaciją iš kitų šaltinių ir laikydamosi 27 straipsnio 3 dalyje, taigi ir 24 straipsnio 2 dalyje, numatytos tvarkos, vis tiek gali pasinaudoti bylos išsireikalavimo teise.

3. Naudojimosi Europos prokuratūros kompetencija gairės

3.1. Bendrosios taisyklės

- a) Pagal Europos prokuratūros reglamento 24 straipsnio 1 dalį Sąjungos institucijos, įstaigos, organai bei agentūros ir pagal taikytiną nacionalinę teisę kompetentingos valstybių narių valdžios institucijos apie visus 22 straipsnyje ir 25 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytus nusikalstamus veiksmus praneša tik Europos prokuratūrai.
- b) Šiose gairėse vertinant Europos Sąjungos finansiniams interesams padarytą ar galimai padarytą žalą atsižvelgiama į:
 1. Europos Sąjungos ištekliams ar turtui padarytus faktinius nuostolius ir (arba) nuostolius, kurie galėjo būti padaryti, jei nusikalstama veika būtų įvykdyta pagal vykdytojo (-ų) ketinimus;
 2. sutarties vertę su viešaisiais pirkimais susijusiais atvejais, kai dėl tokių veiksmų Sąjungos finansiniams interesams nebuvo padaryta reali materialinė žala, tačiau be sukčiavimo veiksmų sutartis nebūtų buvusi sudaryta.

- c) Kai Europos prokuratūra nusprendžia pasinaudoti savo kompetencija nusikalstamos veikos, kuri patenka į 22 straipsnio 2 ar 3 dalies arba 25 straipsnio 2 ar 3 dalies taikymo sritį, atžvilgiu ir galima numatyti, kad dėl tokio sprendimo gali kilti kompetencijos konfliktas pagal 25 straipsnio 6 dalį, tiek Europos prokuratūros sprendimas, tiek valstybei narei teikiama informacija turi būti motyvuoti ir juose turi būti pateikti konkretūs argumentai dėl Europos prokuratūros kompetencijos konkrečiu atveju.

3.2. Naudojimasis kompetencija pradedant tyrimą pagal informaciją, susijusią su nusikalstamais veiksmais, kurią Europos prokuratūra gauna pagal 24 straipsnio 1 dalį arba iš kitų savarankiškų šaltinių

- a) Europos prokuratūra naudojami savo kompetencija visų 22 straipsnio 1 dalyje nurodytų nusikalstamų veikų, priklausančių jos dalykinei, teritorinei, asmeninei ir su laiku susijusiai kompetencijai, atžvilgiu.
- b) Pagal Europos prokuratūros reglamento 22 straipsnio 2 dalį Europos prokuratūra naudojami savo kompetencija nusikalstamų veikų, susijusių su dalyvavimu nusikalstamos organizacijos veikloje, atžvilgiu, jei tokia nusikalstama organizacija nusikalstamais veiksmais siekia įvykdyti bet kurią iš 22 straipsnio 1 dalyje nurodytų nusikalstamų veikų. Šiuo atveju, nepažeisdama 25 straipsnio 3 dalies, Europos prokuratūra pradeda tyrimą, neatsižvelgdama į tai, ar tuo pačiu metu yra kitų pirminių nusikalstamų veikų, ir neatsižvelgdama į tai, kokią žalą Sąjungos finansiniams interesams padarė ar gali padaryti 22 straipsnio 1 dalyje nenurodytos nusikalstamos veikos.
- c) Kai tokios nusikalstamos organizacijos neteisėta veikla vienodai nukreipta į įvairias sritis ir jei tikslas padaryti vieną ar kelias 22 straipsnio 1 dalyje nurodytas nusikalstamas veikas, sutampa su ketinimu padaryti kitas nusikalstamas veikas, Europos prokuratūra gali pasinaudoti savo kompetencija tik tuo atveju, jei yra viena iš šių aplinkybių:
1. nacionalinėje teisėje numatyta didžiausia bausmė už nusikalstamą veiką, patenkančią į 22 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, yra griežtesnė už didžiausią bausmę, numatytą už kitą pirminę nusikalstamą veiką, o tyrimo atskyrimas pakenktų veiksmingam tyrimo ar baudžiamojo persekiojimo vykdymui, prieštarautų teisingumo interesams arba galėtų pakenkti kaltinamųjų ar nukentėjusiųjų procesinėms garantijoms ar pagrindinėms teisėms. Jei didžiausia bausmė už nusikalstamą veiką, nepriklausančią Europos prokuratūros kompetencijai, yra griežtesnė, Europos prokuratūra vis tiek gali naudotis savo kompetencija, jei ta nusikalstama veika buvo sudarytos sąlygos vykdyti nusikalstamą veiką, patenkančią į 22 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, jei ji buvo įvykdyta siekiant užtikrinti nebaudžiamumą už veikas, kurių atžvilgiu Europos prokuratūra turi kompetenciją, arba jei ja buvo sudarytos sąlygos naudoti, perduoti ar disponuoti pajamomis, gautomis iš nusikalstamos veikos, patenkančios į 22 straipsnio 1 dalies taikymo sritį;

2. esama priežasčių manyti, kad žala, kuri buvo ar gali būti padaryta Sąjungos finansiniams interesams dėl atitinkamos nusikalstamos veikos, viršija žalą, kuri buvo ar gali būti padaryta kitam nukentėjusiajam;
 3. tyrimas gali turėti atgarsį Sąjungos lygmeniu arba pakenkti Sąjungos reputacijai, įskaitant atvejus, kai Sąjungos reputacijai gali būti pakenkta nacionaliniu arba vietos lygmeniu;
- d) Europos prokuratūra pasinaudoja savo kompetencija bet kokios kitos nusikalstamos veikos, kuri yra neatsiejamai susijusi su nusikalstamais veiksmais, patenkančiais į 22 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, atžvilgiu, pagal Europos prokuratūros reglamento 22 straipsnio 3 dalį ir 25 straipsnio 3 dalį. Nusikalstama veika laikoma neatsiejamai susijusia su kita nusikalstama veika, *be kita ko*, kai:
1. atskiras sprendimas dėl patraukimo baudžiamojon atsakomybėn už vieną iš jų gali sukelti *ne bis in idem* pasekmes kitos tyrimui, baudžiamajam persekiojimui už ją ar teisminiam nagrinėjimui;
 2. abi nusikalstamos veikos padarytos vykdant tą pačią materialią veiklą ir dėl to paties tikslo;
 3. šias nusikalstamas veikas sudarančių faktų visuma buvo įvykdyta vykdant tą patį nusikalstamą planą, siekiant to paties bendro tikslo;
 4. konkretūs neteisėti veiksmai, susiję su viena iš nusikalstamų veikų, yra susiję su kita nusikalstama veika laiko, erdvės ir dalyko atžvilgiu ir sudaro neatskiriamą visumą;
 5. su šiomis nusikalstamomis veikomis susiję faktai yra tarpusavyje taip susiję, kad atskiras nusikalstamų veikų tyrimas, baudžiamasis persekiojimas už jas ar nagrinėjimas skirtinguose procesuose dirbtinai išskaidytų natūralią veiksmų eigą sudarančių įvykių seką.
- e) pagal ES direktyvos (ES) 2017/1371 4 straipsnio 1 dalį Europos prokuratūra naudoja savo kompetencija su pinigų plovimu susijusių nusikalstamų veikų, susijusių su turto,³ įgytu vykdant 22 straipsnio 1 dalyje nurodytas nusikalstamas veikas, atžvilgiu;
- f) kai pinigų plovimo veikla susijusi su turto, įgytu vykdant 22 straipsnio 1 dalyje nurodytas nusikalstamas veikas ir bet kokias kitas nusikalstamas veikas, Europos prokuratūra naudoja savo kompetencija:
1. jei nacionalinėje teisėje už nusikalstamą veiką, kuri patenka į 22 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, numatoma didžiausia bausmė yra griežtesnė nei didžiausia bausmė, numatyta už kitą pirminę nusikalstamą veiką, nebent pastarąją nusikalstama veika buvo sudarytos sąlygos siekiant įvykdyti nusikalstamą veiką, kuri patenka į 22 straipsnio 1 dalies taikymo sritį;
 2. jei turto, gauto vykdant 22 straipsnio 1 dalyje nurodytas nusikalstamas veikas, vertė yra didesnė nei turto, gauto vykdant kitas pirmines nusikalstamas veikas, vertė;

³ Sąvoka „turtas“ čia vartojama pagal FATF rekomendacijose pateiktą apibrėžtį: „Turtas – bet koks natūrinis arba nenatūrinis, kilnojamas arba nekilnojamas, materialus arba nematerialus turtas ir bet kokios formos teisiniai dokumentai arba priemonės, įrodančios nuosavybės teisę į šį turtą arba su juo susijusias teises“ (žodynėlis).

arba

- jeigu tyrimas gali turėti atgarsį Sąjungos lygmeniu arba pakenkti Sąjungos reputacijai, įskaitant atvejus, kai Sąjungos reputacijai gali būti pakenkta nacionaliniu arba vietos lygmeniu.

3.3. Naudojimasis kompetencija išsireikalaujant tyrimą pagal informaciją, susijusią su nusikalstamais veiksmais, kurią Europos prokuratūra gauna pagal 24 straipsnio 2 dalį

Europos prokuratūra naudojasi savo kompetencija pradėdama tyrimą, kai tenkinami 3.2 punkte nustatyti kriterijai ir bent vienas iš šių papildomų kriterijų:

- tyrimas gali turėti atgarsį Sąjungos lygmeniu arba pakenkti Sąjungos reputacijai, įskaitant atvejus, kai Sąjungos reputacijai gali būti pakenkta nacionaliniu arba vietos lygmeniu;
 - galima įtarti, kad nusikalstamą veiką įvykdė Sąjungos pareigūnai ar kiti tarnautojai, arba Sąjungos institucijų nariai ar kiti valstybės pareigūnai⁴;
 - tyrimas yra tarpvalstybinio pobūdžio, apimantis bent dvi dalyvaujančias valstybes nares, todėl Europos prokuratūra, veikianti kaip viena tarnyba, gali veiksmingiau atlikti tyrimą ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą;
 - tyrimas yra tarpvalstybinio pobūdžio ir apima tiek dalyvaujančias, tiek nedalyvaujančias valstybes nares ir (arba) trečiąsias šalis, o dalyvaujančios valstybės narės nacionalinės valdžios institucijos nesiėmė jokių atitinkamų veiksmų arba tyrimas gerokai užtruko;
 - nacionalinė institucija nesiėmė ir, tikėtina, nesiims arba negali imtis atitinkamų veiksmų norint visiškai atlyginti Sąjungos finansiniams interesams padarytą žalą;
 - nacionalinė institucija nesiėmė svarbių tyrimo veiksmų;
 - kompetentingos nacionalinės institucijos ir Europos prokuratūra susitaria, kad pastaroji turi geresnes galimybes vykdyti tyrimą arba baudžiamąjį persekiojimą;
- arba
- reikia skubiai spręsti vieną ar daugiau toliau nurodytų situacijų, o atsakinga nacionalinė institucija nesiėmė reikiamų veiksmų ir tikėtina, kad nesiims arba negali imtis veiksmų šiai situacijai spręsti:
 - konkretus pavojus, kad nusikalstamu būdu įgytos pajamos bus iššvaistytos, parduotos, perleistos ar kaip nors kitaip paverstos neprieinamomis konfiskuoti;

⁴ Sąvoka „valstybės pareigūnas“ čia vartojama pagal 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (FIA direktyva) 4 straipsnio 4 dalyje ir 10 konstatuojamojoje dalyje bei Jungtinių Tautų konvencijos prieš korupciją 2 straipsnio a, b ir c punktuose pateiktas apibrėžtis, įskaitant viešosios tarptautinės organizacijos pareigūnus.

2. konkretus pavojus, kad įtariamasis (-ieji) gali bandyti išvengti arba iš tikrųjų bando išvengti baudžiamojo persekiojimo ir teisingumo;
3. konkretus pavojus, kad vienas ar keli pagrindiniai liudytojai bus įbauginti, jiems bus padaryta žala arba į juos bus kreiptasi, kad pakeistų savo parodymus;
4. konkretus pavojus, kad svarbūs įrodymai bus sunaikinti, paslėpti arba bet koku būdu taps neprieinami;
5. rizika, kad žala Sąjungos finansiniams interesams padidės.

4. Konflikto dėl kompetencijos inicijavimas arba reagavimas į jį pagal 25 straipsnio 6 dalį

4.1. Teisinė sistema

- a) Pagal Europos prokuratūros reglamento 25 straipsnio 6 dalį, jei Europos prokuratūra ir nacionalinės prokuratūros nesutaria dėl to, ar nusikalstami veiksmai patenka į 22 straipsnio 2 arba 3 dalies ar 25 straipsnio 2 arba 3 dalies taikymo sritį, sprendimą, kas turi būti kompetentingas, priima nacionalinės institucijos, kompetentingos priimti sprendimą dėl baudžiamojo persekiojimo kompetencijos priskyrimo nacionaliniu lygmeniu.
- b) Nors reglamente nenustatyta jokia konflikto inicijavimo procedūra, manoma, kad tiek Europos prokuratūra, tiek nacionalinė prokuratūra galėtų siekti, kad būtų priimtas sprendimas, kas turi būti kompetentingas tirti bylą.
- c) Nesant reglamente nustatytos konkrečios procedūros, Europos prokuratūra laikosi nacionalinėje teisėje nustatytų taisyklių dėl kompetencijų konfliktų sprendimo ir kreipiasi į atitinkamos valstybės narės nurodytą instituciją, kuri yra tinkama priimti sprendimą dėl kompetencijos priskyrimo.
- d) Europos prokuratūra gauna informaciją pagal 24 straipsnio 3 dalį tik 25 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais. Šiuo atveju Europos prokuratūra gali pasinaudoti savo kompetencija pagal 25 straipsnio 6 dalį. 27 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad gavusi visą susijusią informaciją pagal 24 straipsnio 2 dalį, Europos prokuratūra priima sprendimą dėl to, ar pasinaudoti bylos išsireikalavimo teise. 61 konstatuojamoje dalyje teigiama, kad „jei valstybės narės teisminė arba teisėsaugos institucija pradeda tyrimą nusikalstamos veikos atžvilgiu ir mano, kad Europos prokuratūra negalėtų naudotis savo kompetencija, ji apie tai turėtų informuoti Europos prokuratūrą, kad pastaroji galėtų įvertinti, ar ji turėtų naudotis savo kompetencija“. Europos prokuratūra visiškai savarankiškai nustato, ar nusikalstama veika priklauso jos kompetencijai.
- e) Analogiškai taikydama reglamento 27 straipsnio 3 dalį, Europos prokuratūra taip pat gali informuoti kompetentingą nacionalinę instituciją apie tai, kad Europos prokuratūra įvertino, jog tyrimas priklauso jos kompetencijai, ir apie ketinimą pasinaudoti bylos išsireikalavimo teise. Todėl Europos prokuratūra gali prašyti kompetentingos nacionalinės institucijos pateikti informaciją pagal reglamento 24 straipsnio 2 dalį.

- f) Tačiau jei kompetentinga nacionalinė institucija nesutinka ir nusprendžia patvirtinti savo nuomonę, kad Europos prokuratūra negalėjo pasinaudoti savo kompetencija pagal 24 straipsnio 3 dalį, Europos prokuratūra gali pasinaudoti savo kompetencija pagal 25 straipsnio 6 dalį, taikomą Europos prokuratūros ir nacionalinių prokuratūrų nesutarimo atveju.
- g) Visais kitais atvejais, įskaitant atvejus, kai tyrimas susijęs su organizuotu nusikalstamumu ir pinigų plovimo nusikalstamomis veikomis, nacionalinė institucija privalo informuoti Europos prokuratūrą pagal 24 straipsnio 2 dalį, todėl, jei Europos prokuratūra mano, kad ji turėtų pasinaudoti savo kompetencija, ji pasinaudos bylos išsireikalavimo teise.
- h) Priešingai, nacionalinė prokuratūra gali keliskart inicijuoti „teigiamą konfliktą“⁵ dėl kompetencijos. Kaip minėta, Europos prokuratūra informuoja kompetentingą nacionalinę instituciją apie bet kokį sprendimą naudotis arba nesinaudoti savo kompetencija pagal 25 straipsnio 5 dalį, 24 straipsnio 7 dalį, 26 straipsnio 2 dalį, 26 straipsnio 7 dalį ir 27 straipsnio 7 dalį. Kai Europos prokuratūra pasinaudoja savo kompetencija, pradėdama arba išsireikalaudama tyrimą dėl bet kokių nusikalstamų veiksmų, kurie patenka į 22 straipsnio 2 ar 3 dalies arba 25 straipsnio 2 ar 3 dalies taikymo sritį, nacionalinė prokuratūra, gavusi atitinkamą informaciją, turi teisę prašyti kompetentingos nacionalinės institucijos priimti sprendimą dėl to, kas turi būti kompetentingas tirti bylą.
- i) Kalbant apie galimą „neigiamą konfliktą“⁶ dėl kompetencijos, nacionalinės institucijos negali perduoti ar nukreipti bylų Europos prokuratūrai, o gali tik informuoti Europos prokuratūrą pagal 24 straipsnio 2 dalį. Įvertinusi informaciją, Europos prokuratūra gali nuspręsti nesinaudoti savo kompetencija ir jai nereikia inicijuoti jokio „neigiamo konflikto“. Tokiu atveju tyrimą atlieka nacionalinė kompetentinga institucija.
- j) Tačiau nacionalinė kompetentinga institucija gali inicijuoti „neigiamą konfliktą“ bet kuriuo atveju, kai Europos prokuratūra nusprendžia nesinaudoti savo kompetencija nusikalstamos veikos, kuri patenka į 22 straipsnio 2 ar 3 dalies arba 25 straipsnio 2 ar 3 dalies taikymo sritį, atžvilgiu.
- k) Pažymima, kad nacionalinė institucija gali inicijuoti „neigiamą konfliktą“ ir tuo atveju, kai Europos prokuratūra nukreipia bylą pagal 34 straipsnio 1 dalį. Iš tiesų, pagal 34 straipsnio 5 dalį, kai Europos prokuratūra nusprendžia nukreipti nacionalinei institucijai nagrinėti 34 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytą bylą, pastaroji gali nuspręsti nesutikti perimti bylos. Vis dėlto nacionalinė institucija neturi teisės atsisakyti nukreipti bylą, kuriai taikoma 34 straipsnio 1 dalies nuostata. Vienintelis tyrimas, kuris gali būti nukreiptas nacionalinei institucijai pagal 34 straipsnio 1 dalį ir kuriame gali kilti nepageidautinas konfliktas, yra dėl nusikalstamų veikų, susijusių su dalyvavimu nusikalstamoje organizacijoje, kai paaiškėja, kad nusikalstamos veiklos tikslas nėra 22 straipsnio 1 dalyje nurodytų nusikalstamų veikų darymas. Jei Europos prokuratūra ir

⁵ „Teigiamas konfliktas“ reiškia situacijas, kai ir Europos prokuratūra, ir nacionalinė prokuratūra teigia esančios kompetentingos tirti bylą ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą.

⁶ „Neigiamas konfliktas“ reiškia situacijas, kai ir Europos prokuratūra, ir nacionalinė prokuratūra teigia, kad jos nėra kompetentingos tirti bylą ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą ir kad ši kompetencija priklauso kitai institucijai.

nacionalinės prokuratūros nesutaria dėl to, ar nusikalstami veiksmai patenka į 22 straipsnio 2 dalies taikymo sritį, t. y. koks yra nusikalstamos veikos siekis, apie tai gali būti pranešta kompetentingai nacionalinei institucijai, kad ši priimtų sprendimą pagal 25 straipsnio 6 dalį.

4.2. Europos prokuratūros gairės nesutarimų, galinčių sukelti kompetencijos konfliktą pagal Europos prokuratūros reglamento 25 straipsnio 6 dalį, atveju

- a) Kai Europos prokuratūra nusprendžia inicijuoti konfliktą reglamento 25 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka, Europos deleguotasis prokuroras kompetentingai nacionalinei institucijai pateikia pagrįstą prašymą, kuriame prašo, kad Europos prokuratūra būtų pripažinta kompetentinga tirti bylą, prireikus pagal nacionalinės teisės aktus.
- b) Kai Europos prokuratūra gauna informacijos, kad nacionalinis prokuroras inicijavo kompetencijos konfliktą pagal Europos prokuratūros reglamento 25 straipsnio 6 dalį, bylą tiriantis Europos deleguotasis prokuroras, pasikonsultavęs su prižiūrinčiu Europos prokuroru ir prireikus pagal nacionalinės teisės aktus, kompetentingai nacionalinei institucijai pateikia memorandumą. Bylą tiriantis Europos deleguotasis prokuroras paaiškina, kodėl Europos prokuratūra pasinaudojo savo kompetencija, ir pateikia kompetentingai nacionalinei institucijai atitinkamus dokumentus.
- c) Kai tai būtina siekiant priimti informacija pagrįstą sprendimą dėl 25 straipsnio 6 dalies taikymo, Europos deleguotasis prokuroras, vadovaudamasis 24 straipsnio 9 dalimi, prašo kad Sąjungos institucijos, įstaigos, organai bei agentūros ir valstybių narių valdžios institucijos pateiktų turimos papildomos susijusios informacijos.

2 PRIEDAS. NEBAIGTŲ BYLŲ, SUSIJUSIŲ SU EUROPOS PROKURATŪROS KOMPETENCIJAI PRIKLAUSANČIOMIS NUSIKALSTAMOMIS VEIKOMIS, PADARYTOMIS PO 2017 M. LAPKRIČIO 20 D., IŠSIREIKALAVIMO KRITERIJŲ GAIRĖS

Pagal Tarybos reglamento (ES) 2017/1939 (toliau – Europos prokuratūros reglamentas) 120 straipsnio 2 dalį Europos prokuratūra yra kompetentinga nagrinėti visas jos kompetencijai priklausančias nusikalstamas veikas, padarytas po 2017 m. lapkričio 20 d., jeigu nacionalinis tyrimas dar nėra užbaigtas ir jei kaltinimas dar nėra pateiktas teismui pagal 27 straipsnio 7 dalies antrą pastraipą.

Labai tikėtina, kad ankstyvuojų Europos prokuratūros operatyvinės veiklos etapu nacionalinės prokuratūros pagal EPPO reglamento 24 straipsnio 2 dalį informuos Europos prokuratūrą apie didelį skaičių bylų, kurių atžvilgiu Europos prokuratūra gali pasinaudoti išsireikalavimo teise.

Remiantis iš valstybių narių gautais skaičiavimais, Europos prokuratūra gaus duomenis apie maždaug 2 150 nagrinėjamų bylų (toliau – neišnagrinėtos bylos). Remiantis Europos prokuratūros reglamento 27 straipsnio 1 dalimi, pateikus kiekvieną iš šių duomenų, pradedamas skaičiuoti penkių dienų terminas, per kurį turi būti priimtas sprendimas dėl bylos išsireikalavimo teisės, ir atitinkamai atsiranda pareiga atitinkamai informuoti nacionalines institucijas.

Vadovaudamasi proporcingumo ir būtinumo principais, Europos prokuratūra turėtų išsireikalauti tik tas bylas, kai naudojimasis jos kompetencija suteiktų papildomos naudos tęsiant tyrimą.

Šiuo atžvilgiu Europos prokuratūros vidaus darbo tvarkos taisyklių 40 straipsnio 2 dalyje, kurioje nustatytos tikrinimo taisyklės siekiant išsireikalauti bylą, nurodomi šie bendrieji kriterijai:

- a. tyrimo pažanga;
- b. tyrimo svarba Europos prokuratūros tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo politikos darnumo užtikrinimo atžvilgiu;
- c. tarpvalstybiniai tyrimo aspektai;
- d. ar yra kokių nors kitų konkrečių priežasčių, iš kurių būtų matyti, kad Europos prokuratūra turi geresnes galimybes tęsti tyrimą.

Atsižvelgdama į tai, Kolegija nustato šiuos konkrečius kriterijus, į kuriuos turi atsižvelgti Europos deleguotieji prokurorai, siekdami išsireikalauti nebaigtus tyrimus dėl nusikalstamų veikų, padarytų nuo 2017 m. lapkričio 20 d. iki tos dienos, kai Europos prokuratūra pradės vykdyti šiuo reglamentu jai pavestas tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo užduotis:

- a) Europos prokuratūra išsireikalauja:
 1. tyrimus, kurie gali turėti atgarsį Sąjungos lygmeniu arba pakenkti Sąjungos reputacijai, įskaitant atvejus, kai Sąjungos reputacijai gali būti pakenkta nacionaliniu arba vietos lygmeniu;

2. tyrimus, kai galima įtarti, kad nusikalstamą veiką įvykdė Sąjungos pareigūnai ar kiti tarnautojai arba Sąjungos institucijų nariai, arba kiti valstybės pareigūnai⁷;
- b) jei 1 dalyje nustatyti reikalavimai neįvykdomi, Europos prokuratūra vis tiek gali išsireikalauti bylą, jei:
1. ji svarbi siekiant užtikrinti Europos prokuratūros tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo politikos darnumą; arba
 2. yra kokių nors kitų konkrečių priežasčių, iš kurių būtų matyti, kad Europos prokuratūra turi geresnes galimybes tęsti tyrimą
ir
 3. likęs laikas tyrimui atlikti ir procedūrinis terminas kaltinimui pateikti suderinami su tyrimo veiksmis, kuriuos dar reikia atlikti ir tai nekelia grėsmės tinkamam tyrimo užbaigimui
- c) nepažeisdama pirmiau nustatytų kriterijų, Europos prokuratūra iš esmės neišsireikalauja tyrimo, jei jis buvo pradėtas daugiau kaip prieš dvejus metus iki Europos prokuratūros veiklos pradžios pagal Europos prokuratūros reglamento 120 straipsnio 2 dalies antrą sakinį;
- d) bet kuriuo atveju Europos prokuratūra išsireikalauja jos kompetencijai priklausančius tyrimus, jei su kompetentingomis nacionalinėmis institucijomis bus susitarta dėl bylos išsireikalavimo .

⁷ Sąvoka „valstybės pareigūnas“ čia vartojama pagal 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (FIA direktyva) 4 straipsnio 4 dalyje ir 10 konstatuojamojoje dalyje bei Jungtinių Tautų konvencijos prieš korupciją 2 straipsnio a, b ir c punktuose pateiktas apibrėžtis, įskaitant viešosios tarptautinės organizacijos pareigūnus.

3 PRIEDAS. EUROPOS PROKURATŪROS KOLEGIJOS GAIRĖS DĖL EUROPOS DELEGUOTŲJŲ PROKURORŲ BYLŲ NEIŠSIREIKALAVIMO KRITERIJŲ

Europos deleguotasis prokuroras, siekdamas priimti sprendimą neišsireikalauti bylos nusikalstamų veikų, dėl kurių buvo arba gali būti padaryta mažesnės kaip 100 000 eurų vertės žala Sąjungos finansiniams interesams, kaip nustatyta Europos prokuratūros reglamento 27 straipsnio 8 dalyje; atsižvelgia į šias gaires:

nepažeisdami nuolatinės kolegijos įgaliojimų šiuo klausimu, Europos deleguotieji prokurorai savarankiškai ir nepagrįstai nedelsdami nusprendžia neišsireikalauti bylos dėl tokių nusikalstamų veikų, išskyrus atvejus, kai:

- a) įtariama, kad nusikalstamą veiką eidami savo pareigas įvykdė valstybės pareigūnai, kaip apibrėžta 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis 4 straipsnio 4 dalyje;
- b) tyrimas susijęs su nusikalstama organizacija pagal Europos prokuratūros reglamento 22 straipsnio 2 dalį;
- c) tyrimas gali turėti atgarsį Sąjungos lygmeniu arba pakenkti Sąjungos reputacijai, įskaitant atvejus, kai Sąjungos reputacijai gali būti pakenkta nacionaliniu arba vietos lygmeniu;
- d) tyrimas yra tarpvalstybinio pobūdžio, apimantis bent dvi valstybes nares, dalyvaujančias įsteigiant Europos prokuratūrą, todėl Europos prokuratūra, veikianti kaip viena tarnyba, gali veiksmingiau atlikti tyrimą ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą;
- e) tyrimas yra tarpvalstybinio pobūdžio ir apima tiek dalyvaujančias valstybes nares, tiek valstybes nares, kurios nedalyvauja steigiant Europos prokuratūrą, ir (arba) trečiąsias šalis, o nacionalinės institucijos nesiėmė jokių atitinkamų veiksmų arba tyrimas gerokai užtruko;
- f) nacionalinė institucija nesiėmė ir, tikėtina, nesiims arba negali imtis atitinkamų veiksmų, kad visiškai atlygintų Sąjungos finansiniams interesams padarytą žalą;
arba
- g) reikia skubiai spręsti vieną ar daugiau toliau nurodytų situacijų, o atsakinga nacionalinė institucija nesiėmė reikiamų veiksmų ir tikėtina, kad nesiims arba negali imtis veiksmų šiai situacijai spręsti:
 1. konkretus pavojus, kad nusikalstamu būdu įgytos pajamos bus iššvaistytos, parduotos, perleistos ar kaip nors kitaip paverstos neprieinamomis konfiskuoti;
 2. konkretus pavojus, kad įtariamasis (-ieji) gali bandyti išvengti arba iš tikrųjų bando išvengti baudžiamąjį persekiojimą ir teisingumą;
 3. konkretus pavojus, kad vienas ar keli pagrindiniai liudytojai bus įbauginti, jiems bus padaryta žala arba į juos bus kreiptasi, kad pakeistų savo parodymus;

4. konkretus pavojus, kad svarbūs įrodymai bus sunaikinti, paslėpti arba bet kokių būdu taps neprieinami;
5. rizika, kad žala Sąjungos finansiniams interesams padidės.

4 PRIEDAS. BYLŲ NUKREIPIMO KOMPETENTINGOMS NACIONALINĖMS INSTITUCIJOMS KRITERIJŲ GAIRĖS

Pagal Europos prokuratūros reglamento 34 straipsnio 3 dalį ir 9 straipsnio 2 dalį Kolegija paskelbia bendras gaires, pagal kurias nuolatinės kolegijos galėtų nukreipti bylą nacionalinėms kompetentingoms institucijoms šiais atvejais:

- nusikalstamų veikų, dėl kurių buvo arba gali būti padaryta mažesnė kaip 100 000 EUR vertės žala Sąjungos finansiniams interesams, atveju Kolegija mano, kad, atsižvelgiant į nusikalstamos veikos sunkumo laipsnį arba procesinių veiksmų atskiroje byloje sudėtingumą, tirti bylą arba vykdyti baudžiamąjį persekiojimą Sąjungos lygmeniu būtų netikslinga ir kad tai būtų naudinga tyrimo arba baudžiamojo persekiojimo vykdymo efektyvumo sumetimais;
- Direktyvos (ES) 2017/1371 3 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nurodytų nusikalstamų veikų atžvilgiu, žala, kuri buvo ar gali būti padaryta Sąjungos finansiniams interesams, neviršija žalos, kuri buvo ar gali būti padaryta kitam nukentėjusiajam.

Pagal Europos prokuratūros reglamento 34 straipsnio 3 dalies ketvirtą pastraipą nukreipiant tokias bylas taip pat nukreipiamos visos neatsiejamai susijusios nusikalstamos veikos, priskiriamos Europos prokuratūros kompetencijai, kaip nurodyta 22 straipsnio 3 dalyje.

1. Nusikalstamos veikos, kuriomis buvo arba gali būti padaryta mažesnė kaip 100 000 EUR žala Sąjungos finansiniams interesams

Pagal Europos prokuratūros reglamento 34 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą nusikalstamų veikų, dėl kurių buvo arba gali būti padaryta mažesnė kaip 100 000 EUR vertės žala Sąjungos finansiniams interesams, atveju nuolatinė kolegija gali nukreipti bylą kompetentingoms nacionalinėms institucijoms, išskyrus atvejus, kai:

- a) įtariama, kad nusikalstamą veiką eidami savo pareigas įvykdė valstybės pareigūnai, kaip apibrėžta 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis 4 straipsnio 4 dalyje;
- b) tyrimas susijęs su nusikalstama organizacija pagal Europos prokuratūros reglamento 22 straipsnio 2 dalį;
- c) tyrimas gali turėti atgarsį Sąjungos lygmeniu arba pakenkti Sąjungos reputacijai, įskaitant atvejus, kai Sąjungos reputacijai gali būti pakenkta tik nacionaliniu arba vietos lygmeniu;
- d) tyrimas yra tarpvalstybinio pobūdžio, apimantis bent dvi valstybes nares, dalyvaujančias įsteigiant Europos prokuratūrą ir (arba) apimantis ir dalyvaujančias, ir nedalyvaujančias valstybes nares ir (arba) trečiąsias šalis, todėl Europos prokuratūra, veikianti kaip viena tarnyba, gali geriau atlikti tyrimą ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą;

- e) esama priežasčių manyti, kad nacionalinė institucija nesiimtų atitinkamų veiksmų norint visiškai atlyginti Sąjungos finansiniams interesams padarytą žalą;
- f) reikia skubiai spręsti vieną ar daugiau toliau nurodytų situacijų ir yra pagrindo manyti, kad atsakinga nacionalinė institucija nesiimtų atitinkamų veiksmų šiai situacijai spręsti:
 - 1. konkretus pavojus, kad nusikalstamu būdu įgytos pajamos bus iššvaistytos, perduotos, perleistos ar kaip nors kitaip paverstos neprieinamomis konfiskuoti;
 - 2. konkretus pavojus, kad įtariamasis (-ieji) gali bandyti išvengti arba iš tikrųjų bando išvengti baudžiamojo persekiojimo ir teisingumo;
 - 3. konkretus pavojus, kad vienas ar keli pagrindiniai liudytojai bus įbauginti, jiems bus padaryta žala arba į juos bus kreiptasi, kad pakeistų savo parodymus;
 - 4. konkretus pavojus, kad svarbūs įrodymai bus sunaikinti, paslėpti arba bet koku būdu taps neprieinami;
 - 5. rizika, kad žala Sąjungos finansiniams interesams padidės.

2. Direktyvos (ES) 2017/1371 3 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nurodytos nusikalstamos veikos ir kai žala, kuri buvo ar gali būti padaryta Sąjungos finansiniams interesams, neviršija žalos, kuri buvo ar gali būti padaryta kitam nukentėjusiajam

Direktyvos (ES) 2017/1371 3 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nurodytų nusikalstamų veikų atžvilgiu, kai žala, kuri buvo ar gali būti padaryta Sąjungos finansiniams interesams, neviršija žalos, kuri buvo ar gali būti padaryta kitam nukentėjusiajam, nuolatinė kolegija šio kito nukentėjusio prašymu gali nukreipti bylą kompetentingoms nacionalinėms institucijoms, jei:

- a) kitas nukentėjusysis yra valstybės narės valstybės institucija ar įstaiga, ir
- b) kompetentinga nacionalinė institucija turi geresnes galimybes atlikti tyrimą arba vykdyti baudžiamąjį persekiojimą.